

ภูมิหลัง ภาพลักษณ์และการนิยามความหมายของนักศึกษาการศึกษานอก
ระบบขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: ศูนย์การศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะท้อน อำเภอนาหว้า
จังหวัดสงขลา *

ปริญกร วิชัย **
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่อง “การต่อรองความหมายของนักศึกษาการศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา: ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะท้อน อำเภอนาหว้า จังหวัดสงขลา”

** นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ สาขาพัฒนามนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา (Email:pariyakorn.wc@hotmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิหลัง ภาพลักษณ์และการนิยามความหมายของนักเรียนนอกระบบชั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจำนวน 15 คน ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน และผู้ให้ข้อมูลรองจำนวน 5 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ตีความที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ นำเสนอผลการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า สังคมได้มองนักเรียนนอกระบบชั้นพื้นฐาน ว่าเป็นคนที่ต่อความสามารถทางการศึกษา เป็นกลุ่มคนที่มีปัญหาและเป็นที่รวมตัวของคนที่พลาดโอกาส ไม่มีความสามารถพอที่จะเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้ โดยสังคมได้แบ่งแยกพวกเขาออกจากนักเรียนในระบบ มองว่าพวกเขาเหล่านั้นมีคุณค่าน้อยกว่านักเรียนในระบบโรงเรียน ในขณะที่นักเรียนนอกระบบชั้นพื้นฐาน ได้พยายามนิยามความหมายของตนเองขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สังคมได้รู้ว่าแท้จริงกลุ่มพวกเขาเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่มีศักยภาพเทียบเท่ากับนักเรียนในระบบโรงเรียน เป็นผู้ที่สามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดในระดับสูง และปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพจนประสบผลสำเร็จในการดำเนินชีวิต

คำสำคัญ: การนิยามความหมาย, นักเรียนนอกระบบชั้นพื้นฐาน

Background, Images and Definitions of Informal Basic
Education Students: A Case Study of Na Thawi District
Voluntary Education Center, Tambon Sa-Thon,
Na Thawi District, Songkhla Province *

Pariyakorn Wichai **
Prince of Songkla University

* This research article is a part of the research project entitled “Negotiation of definitions of Non-formal Basic Education A Case Study of Center for Non-formal and Informal Education, Sathon sub-district, Na Thawi District, Songkhla Province

** Master’s Degree Student of Arts Faculty Human and Social Development, Prince of Songkla University (Email:pariyakorn.wc@hotmail.com)

Abstract

The purpose of this research is to study background, image and definitions of basic informal students from informal and voluntary Education Center, Tambon Sathon, Na Thawi District, Songkhla Province. The data for this qualitative study were collected from related documents and in-depth interviews of 15 informants involved in informal and voluntary education, which were consisted of students, teachers and administrators. After data analysis, the data were interpreted in corresponding with the research objective. The results were presented subsequently using descriptive analysis.

The study found that these students were viewed as learning disabled, problem people, a group of people losing opportunities, and incapable to study in the formal educational system. They were separated from students in the formal system and regarded as lower class. Nevertheless, informal education students attempt to redefine themselves as knowledgeable, smart equivalent to normal student both academically and vocationally, and finally success in life. Besides, they could gain respect and acknowledgement from others.

Keywords: definitions, informal education students

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนามนุษย์เพื่อให้มีศักยภาพในการดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข หากแต่ว่าสังคมส่วนใหญ่มักเน้นถึงความสำคัญของการศึกษาในระบบโรงเรียน แต่ความเป็นจริงการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน มีความสำคัญมากในการพัฒนาคน โดยเฉพาะคนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยอยู่ในชนบทและไม่มีโอกาสได้เรียนในระบบโรงเรียน และอีกประการหนึ่งการศึกษาในระบบโรงเรียนมักมีข้อจำกัดสำหรับบุคคลทั่วไปที่อาจมีคุณลักษณะไม่ตรงตามกฎระเบียบของการรับเข้าศึกษาในระบบ แต่การศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน สามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของทุกกลุ่มบุคคล พร้อมทั้งให้บริการแก่ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิชชุตา หุ่นวิไล, 2532)

นอกจากนี้ ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายการจัดการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานว่า จะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน กระบวนการทางการศึกษาที่จัดขึ้นจึงพัฒนาศักยภาพให้แก่ประชาชน ทั้งในด้านความรู้ ความชำนาญ หรือวิชาชีพต่างๆ ที่จะส่งผลให้นักศึกษานำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยอาจจะเพิ่มหรือลดหย่อนรูปแบบวิธีการเรียนให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบันแต่ไม่ได้นอกเหนือจากหลักสูตร เพราะการศึกษานอกระบบมีหลักสูตรเป็นตัวควบคุมมาตรฐาน เพื่อให้ให้นักศึกษาที่รับการเรียนการสอนนั้นได้ประสิทธิภาพสูงสุด

ในปัจจุบันการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน เป็นทางเลือกหนึ่งให้กับกลุ่มคนอีกจำนวนไม่น้อย เป็นการจัดการศึกษาแบบเปิดโอกาสให้กับกลุ่มคนที่พลาดโอกาสทางการศึกษา กลุ่มคนที่เข้ามาศึกษาในการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานมาจากหลากหลายสาเหตุ นักศึกษาที่ออกจากการศึกษาในระบบก่อนครบหลักสูตร อาจเกิดจากความจำเป็นหลากหลายประการที่ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าเรียนในระบบ อาทิ นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของ

โรงเรียนที่กำหนดให้นักศึกษาต้องเข้ารับการเรียนจันทร์-ศุกร์ ในเวลา 8.00 น. ถึง 16.00 น. ตามเกณฑ์ทั่วไปของสถานศึกษา ส่งผลให้นักศึกษาที่ต้องประกอบอาชีพไปพร้อมกับการเรียน มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบภายในครอบครัว หรือแม้แต่ นักศึกษากลุ่มนั้นได้ตั้งครุภรณ์ เหตุนี้ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถศึกษาในระบบได้ เพราะมีกฎเกณฑ์ที่ต้องเข้าเรียน จันทร์-ศุกร์ ซึ่งไม่เอื้อต่อความจำเป็นของนักศึกษากลุ่มนี้ นักศึกษากลุ่มนี้จึงเลือกเข้ารับการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน เพราะมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ไม่เคร่งครัด มีการจัดการศึกษาที่ให้ความรู้ทางด้านวิชาการเทียบเท่ากับการศึกษาในระบบ และยังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปต่อยอดได้เช่นเดียวกับการศึกษาในระบบ เพื่อที่ได้รับความรู้ความสามารถที่นำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและพัฒนาดตนเองให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพในสังคม

แต่คนในสังคมยังให้มุมมองแก่นักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ว่าเป็นกลุ่มคนที่ด้อยคุณภาพกว่าในระบบโรงเรียน เนื่องมาจากสังคมได้รับชุดความรู้ชุดหนึ่ง ซึ่งเป็นชุดความรู้ที่มีมาช้านานและไม่มีใครนำความรู้ชุดใหม่มาเปลี่ยนแปลงทัศนคติดังกล่าวได้ สังคมให้คุณค่าการศึกษาในระบบโรงเรียน เพราะในประเทศไทยนั้นได้มีแผนพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐได้มุ่งเน้นส่งเสริมหลักสูตรการศึกษาในระบบ เพื่อให้ประเทศพัฒนาสู่ความทันสมัย ทำให้ผู้เรียนได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือการพัฒนาที่ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐมาตั้งแต่อดีต เพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจให้เป็นไปตามแผนการพัฒนาตามกระแสยุคใหม่ ซึ่งหลักคิดเช่นนี้อยู่บนฐานความคิดและอุดมการณ์การพัฒนาแบบชาติตะวันตก ที่กำหนดให้โรงเรียนที่อยู่ในระบบ มีระบบ มีแบบแผนที่ชัดเจน และมีกำลังการผลิตที่สูง มีบุคคลลากรที่เก่งและมีคุณภาพ เป็นสถานที่ผลิตกำลังคนที่ดี เพื่อตอบสนองการเป็นแรงงานในระบบเศรษฐกิจ ระบบการเรียนการสอนในโรงเรียนถูกจัดระบบภายใต้หลักสูตร ลักษณะของความรู้ก็เพื่อนำไปต่อยอดการศึกษาในระดับสูงขึ้น มิใช่การให้องค์ความรู้เพื่อนำไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน (พจนี เทียมศักดิ์, 2543)

กล่าวได้ว่า รัฐยังใช้อำนาจดำเนินการสถาปนาว่า การศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นแบบแผนที่ดี และบุคคลทุกคนควรได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน และชุดความรู้ความจริงชุดนี้ได้กลืนกินสังคมให้ตกอยู่ภายใต้ว่าทกรรมชุดนี้เป็นผลให้บุคคลใดที่ไม่ได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียนถูกมองว่าเป็นบุคคลที่ไร้ซึ่งคุณภาพและศักยภาพที่ดี เพราะไม่ได้เป็นตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดขึ้น ความจริงชุดนี้ถูกสร้างขึ้นผ่านการสถาปนาของรัฐ โดยนำอำนาจที่ตนเองมีมอบความจริงและอภิสิทธิ์ที่เหนือกว่าให้กับการศึกษาในระบบ เพื่อที่จะมีอำนาจควบคุม เพื่อผลิตคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตนเอง เท่ากับว่าการศึกษาในรูปแบบอื่นมีความสำคัญรองลงมาหรือด้อยกว่าการศึกษาในระบบนั่นเอง เกิดการกดทับและเบียดขับกันในสังคม สิ่งเหล่านี้ทำให้คนในสังคม ตีค่าความสามารถของนักศึกษานอกระบบว่า ไม่มีความรู้ความสามารถที่ดีหรือเทียบเท่ากับนักเรียนในระบบ เมื่อเป็นเช่นนี้นักศึกษานอกระบบจึงเกิดตราประทับขึ้นโดยที่พวกเขาไม่ได้ประทับตราเหล่านั้นขึ้นมาเอง หากแต่เกิดขึ้นโดยสังคมประทับตราให้กับพวกเขา พร้อมกับนิยามความหมายให้กับพวกเขาและเมื่อสังคมได้นิยามสร้างความหมายให้กับพวกเขาเหล่านั้น ส่งผลให้สังคมมีเอกสิทธิ์หลายประการที่จะกดทับและเบียดขับพวกเขาให้ด้อยกว่าและเกิดการไม่ยอมรับ ทำให้พวกเขายืนอยู่ในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกับนักเรียนในระบบ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในเบื้องต้น ย่อมแสดงให้เห็นว่าตัวตนของนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ในมุมมองของความรู้กระแสหลักได้นิยามความหมายและกำหนดภาพลักษณ์ให้แก่ักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ตามเจตจำนงที่ความจริงเหล่านั้นอยากให้เป็น ไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือมิได้เกิดขึ้นเองตามความจริงแต่อย่างใด หากแต่เกิดขึ้นโดยการทับซ้อนของอำนาจที่กดทับความจริงของตัวตนพวกเขาเหล่านั้นอยู่ ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจเพียงเพราะว่ากลุ่มนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานมีอำนาจน้อยกว่า จึงถูกกดทับให้อยู่ภายใต้ความหมายที่ผู้มีอำนาจมากกว่าเป็นผู้สร้างขึ้น ซึ่งในความเป็นจริงตัวตนของนักศึกษานอกระบบไม่ได้เป็นเหมือนดังที่ความรู้เหล่านั้นกำหนดให้ทั้งหมด

เพราะสิ่งที่กำหนดให้มันเปรียบดั่งการมองภาพลักษณะของนักศึกษาในระบบ ซึ่งเป็นไปตามความคิด ความเชื่ออันตกอยู่ภายใต้การครอบงำของวาทกรรมของ ความรู้กระแสหลัก ซึ่งมีการให้ความหมายแก่นักศึกษาว่า เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ ด้อยกว่านักเรียนในระบบ ไม่มีคุณค่าหรือศักดิ์ศรีเทียบเท่ากับนักเรียนในระบบ โรงเรียน

เมื่อใดก็ตามที่ตัวตนของมนุษย์ถูกกดทับไว้ คือ การใช้อำนาจเข้าควบคุม ด้วยวิธีที่ไม่ใช้ความรุนแรงทางตรง แต่เป็นการใช้ความรุนแรงอย่างแยบยลทำร้าย เข้าไปถึงจิตวิญญาณความเป็นมนุษย์ แม้ว่าจะใช้ความรุนแรงมากเพียงใดก็ย่อมไม่สามารถกดทับปิดกั้นการแสดงออกความเป็นตัวตนของบุคคลนั้นได้อย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เพราะตัวบุคคลนั้น มีความคิด มีความรู้สึกเป็นของตนเอง มีความต้องการ และปรารถนาเป็นที่ยอมรับในสังคมเฉกเช่นเดียวกับบุคคลอื่นในสังคม พวกเขา ต้องการสิทธิการให้คุณค่าที่เท่าเทียมกันกับคนอื่นในสังคม (ไชยรัตน์ เจริญสิน โอบาร, 2554)

งานวิจัยนี้ต้องการศึกษาการนิยามความหมายใหม่ให้กับนักศึกษาออก ระบบชั้นพื้นฐาน โดยมองจากตัวตนของนักศึกษาในระบบ ณ ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะทอน อำเภอนาทวี จังหวัด สงขลา ว่าพวกเขาเหล่านี้ก็มีความสามารถอยู่ในสถานะที่เทียบเท่ากับนักเรียนที่ ได้รับการศึกษาในระบบ โดยนำตัวตนของนักศึกษาออกบบเองมาสร้างความ จริ่งชุดใหม่ขึ้นเพื่อนำเสนอมุมมองใหม่ให้แก่สังคมต่อนักศึกษานอกระบบชั้น พื้นฐานผ่านตัวตนและความสามารถที่แท้จริงของพวกเขา เพื่อนักศึกษานอก ระบบชั้นพื้นฐานได้มีศักดิ์ศรีและพื้นที่ยืนในสังคมได้ทัดเทียมกับนักเรียนใน ระบบโรงเรียนเช่นกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสาเหตุที่ส่งผลให้นักศึกษาเลือกเรียนการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะท้อน อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์ของนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานเหล่านี้ที่ถูกนิยามโดยสังคม
3. เพื่อศึกษานิยามความหมายของนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน

ทบทวนวรรณกรรม/แนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดวาทกรรมมาใช้ในการวิเคราะห์งานวิจัยชิ้นนี้ โดยนำหลักคิดของฟูโก้ ใช้การวิเคราะห์วาทกรรมเป็นเครื่องมือในการศึกษาอำนาจ โดยเฉพาะอำนาจที่ถูกสร้างเพื่อสร้างความรู้ (knowledge) ความจริง (Truth) ซึ่งในทัศนะของฟูโก้ สถานะของสองสิ่งนี้ไม่ต่างจากวัตถุอื่นๆ ที่ถูกสร้างขึ้น การตระหนักว่าอำนาจมีหน้าที่ผลิตความจริง จึงเป็นสิ่งจำเป็น และกล่าวสรุปได้ว่า ความรู้และความจริงที่ปรากฏขึ้นนั้นเป็นเรื่องเดียวกับอำนาจ

วาทกรรมเป็นเครื่องมือของการสร้างและรักษาอำนาจ ที่สามารถแฝงตัวอยู่ได้ในทุกๆ อย่างรอบตัวของมนุษย์ สำหรับฟูโก้วาทกรรมได้กลายเป็น กฎเกณฑ์ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า ที่สถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ใช้เป็นตัวกำหนดเอกลักษณ์และความหมายให้เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างความเห็นชอบไปในทิศทางเดียว ทุกๆ อย่างในชีวิตประจำวันของมนุษย์สามารถมองเป็นวาทกรรมได้ทั้งสิ้น หากว่าสิ่งเหล่านั้นกำลังเป็นการสร้าง ความหมาย หรือตีตราเสมือนป้ายที่ติดกับตัวบุคคลนั้น และสร้าง ความหมายให้สิ่งที่นอกเหนือจากชุดวาทกรรมนั้น กลายเป็นสิ่งที่ ถูกกดทับ ด้อยกว่าเป็นอื่น และสุดท้ายสิ่งเหล่านั้นก็ถูกเลื่อนหายไปจากสังคม โดยที่คนส่วนใหญ่ไม่ได้ฉุกคิด ตั้งข้อสงสัยถึงที่มาที่ไป แต่ส่วนใหญ่แล้วมักยอมรับอย่างสนิทใจ และปฏิบัติตามวาทกรรมชุดนั้นอย่างสมัครใจ โดยเฉพาะวาทกรรมชุดนั้นเกิดขึ้นโดยผ่านผู้มีอำนาจทางชอบธรรมในสังคม เช่น

องค์กรต่างๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ หรือสถาบันต่างๆ ที่มีอำนาจสร้างชุดวาทกรรม ขึ้นมาครอบงำได้ (จันทิมา ปัทมธรรมกุล, 2550)

ฉะนั้นการนำแนวคิดวาทกรรมมาวิเคราะห์งานวิจัยชิ้นนี้ ก็เพื่อชี้ให้เห็นว่ารัฐได้สถาปนา การศึกษานอกระบบขึ้นเพื่อที่จะรองรับ บุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้ารับการศึกษาระบบได้ โดยกล่าวว่ารองรับผู้ด้อยโอกาส พลาดโอกาสจากการศึกษาระบบ แต่ที่จริงแล้วสิ่งที่สังคมรับรู้ นั่นคือ การศึกษานอกระบบรองรับผู้ที่ไม่มีสิทธิเข้ารับการศึกษาระบบ เหมือนเป็นเครื่องตอกย้ำว่า บุคคลที่เข้ารับการศึกษาระบบย่อมเป็นบุคคลที่พร้อมทั้งด้านความรู้ความสามารถ รวมถึงศักยภาพและฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าบุคคลที่ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบได้ ชี้ให้เห็นว่ามีอำนาจบางอย่างแอบแฝงอยู่ส่งผลให้ผู้เรียนในระบบมีอำนาจมากกว่า ผู้ที่เรียนนอกระบบและนักศึกษากลุ่มนั้นเองก็ยอมรับความด้อยกว่าโดยที่ไม่มีข้อกังขาใดๆ เนื่องจากกฎวาทกรรมชุดนี้กดทับอยู่มาช้านาน ว่าคนที่เข้าเรียนนอกระบบก็คือบุคคลที่ไม่มีโอกาสไม่มีความสามารถเข้าศึกษาต่อในระบบ ตามแบบแผนที่ควรจะเป็น อำนาจของการศึกษาระบบมีมาช้านาน สังคมมอบอำนาจให้การศึกษาระบบมีคุณค่ามากกว่าการศึกษานอกระบบ รัฐให้ความหมายว่าบุคคลที่ตรงตามแบบแผนการศึกษา คือ ต้องเข้ารับการศึกษาระบบ หลักเกณฑ์ที่รัฐกำหนดขึ้นเพียงเท่านั้น คือ บุคคลที่อยู่ในช่วงวัยเรียนนั้นต้องเข้าศึกษาในระบบเท่านั้นถึงจะเดินตามแบบแผนของสังคม หากบุคคลใดไม่สามารถเข้าเรียนในระดับได้ บุคคลนั้นถือว่าไม่ได้เดินตามแบบแผนที่ถูกต้องและเป็นบุคคลเสมือนพลาดโอกาสหรือด้อยความสามารถ และต้องเข้ารับการศึกษานอกระบบที่รัฐสถาปนาขึ้นเพื่อรองรับบุคคลที่พลาดโอกาส เมื่อเป็นเช่นนี้บุคคลที่เข้ารับการศึกษานอกระบบก็เปรียบเสมือนบุคคลที่อยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ที่ถูกต้องเป็นอันดับแรกๆ ของสังคมแต่กลับอยู่ในกลุ่มคนรองลงมาจากการศึกษาในระบบหรือบุคคลที่มีความรู้ความสามารถรองลงมาจากสังคม

วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา เนื่องจากเป็นศูนย์การศึกษานอกระบบฯ ที่มีความโดดเด่นหลายประการ คือ มีจำนวนนักศึกษามากเป็นอันดับหนึ่งในอำเภอนาหวี มีนักศึกษาเข้าสอบคิดเป็นร้อยละ 98 เปอร์เซนต์ของจำนวนนักศึกษาทั้งหมดเป็นอันดับหนึ่งของอำเภอนาหวี มีนักศึกษาสำเร็จตรงตามหลักสูตรในแต่ละปีการศึกษาเป็นอันดับหนึ่งของอำเภอนาหวี ประการสำคัญ นักศึกษามีผลงานได้รับรางวัลดีเด่นประจำปีในระดับอำเภอ นอกจากนี้คณะครูประจำศูนย์การศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานฯ ได้รับรางวัลครูดีเด่นจากกระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การเก็บข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องในรูปแบบต่างๆ คือ บทความ งานวิจัย รายงานวิชาการ ค้นคว้าแนวคิดทฤษฎี ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมไปถึงเอกสารของสำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยของจังหวัดสงขลาหรือเอกสารข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียน 2) การสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการซักถามข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย โดยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิธีการนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลของศูนย์การศึกษานอกระบบฯ ตำบลสะทอน อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา ซึ่งได้สัมภาษณ์ในประเด็นต่างๆ ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยผู้วิจัยเข้าไปยังพื้นที่ที่ใช้เป็นกรณีศึกษาเพื่อสังเกต ซักถาม และจดบันทึกเกี่ยวกับการนิยามความหมายของตัวนักศึกษาที่ต้องการให้สังคมได้รับรู้ รวมไปถึงสาเหตุที่ส่งผลให้นักศึกษาต้องเข้ารับการศึกษานอกระบบฯ ครอบคลุมไปถึงการนิยามความหมายของสังคมที่มอบภาพลักษณ์ให้กับนักศึกษาจากการศึกษานอกระบบกลุ่มนี้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต่อบัณฑิตผู้ประสงค์ได้อย่างชัดเจน และมีการตรวจสอบซ้ำของข้อมูลที่ได้อีกเพื่อความเที่ยงตรงและเป็นจริง ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูล

ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลรอง ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์การศึกษานอกระบบฯ จำนวน 2 คนซึ่งปฏิบัติงานประจำศูนย์มาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี ซึ่งทราบข้อมูลทางด้านหลักสูตรและกิจกรรมของนักศึกษาเป็นอย่างดี และนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน จำนวน 8 คน แบ่งเป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 4 คน และนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 4 คนเพื่อตอบคำถามการนิยามความหมายของนักศึกษาอย่างชัดเจน ส่วนผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ประชาชนทั่วไป จำนวน 5 คน เพื่อให้ทราบถึงมุมมองที่สังคมได้ให้ความหมายแก่นักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานว่าเป็นเช่นไร และนำข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลภาคสนามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้อง หลังจากนั้นจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์หน้าที่ (Functional Analysis) เพื่ออธิบายสาเหตุของการเข้ารับการศึกษา ภาวลักษณะที่สังคมนิยามให้กับนักศึกษาและการนิยามความหมายให้กับตนเองของนักศึกษา ตรวจสอบผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรวจสอบข้อมูลที่ได้รับมาแบบสามเส้า (Triangulation) ได้แก่ การแสวงหาความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบสามเส้าเชิงบุคคล สถานที่ และเวลา โดยนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีพรรณนามาวิเคราะห์

ผลการศึกษา

การเข้ารับการศึกษาของนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน มีเหตุและปัจจัยที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ขึ้นอยู่กับสภาพความจำเป็นของนักศึกษาแต่นักศึกษาทุกคนล้วนมีความมุ่งมั่นหวังเดียว นั่นคือ การเข้ามาเพื่อได้รับความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง จากการศึกษาของผู้วิจัยในกลุ่มนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ได้ข้อสรุปในการเข้ารับการศึกษา 2 ประเด็น นั่นคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาส่วนตัว ซึ่งมีส่วนทำให้นักศึกษากลุ่มนี้เลือกเรียนการศึกษานอกระบบเพราะไม่มีข้อจำกัดที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

1. สาเหตุที่ส่งผลให้นักศึกษาเลือกเรียนการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลสะท้อน อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร

1.1 ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ด้วยสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของสังคมไทยในปัจจุบันที่ก้าวเข้าสู่สังคมบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตในหลายๆ ด้าน ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นในขณะเดียวกัน เศรษฐกิจมีแนวโน้มต่ำลง ภาระหน้าที่ของแต่ละครอบครัวจึงเพิ่มขึ้นด้วย ในปัจจุบันการศึกษาที่มีการแข่งขันสูง ต้องมีความพร้อมในด้านทุนทรัพย์ในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระบบโรงเรียน นักศึกษาที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่มีความพร้อมในด้านทุนทรัพย์จึงพลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ นักศึกษากลุ่มนี้จึงเลือกที่จะเข้ารับการศึกษานอกระบบ เพราะมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สูง และเอื้ออำนวยต่อกลุ่มนักศึกษาที่มีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

“...โอ้ยยยยยยพีเศรษฐกิจแบบนี้เรียนในระบบไม่ไหว
หอรอก ค่าเทอมก็แพง ค่าใช้จ่ายต่างๆ อีกมากมาย แค่อต้องไป
โรงเรียนทุกวันก็ต้องมีค่ากินแล้ว ที่บ้านผมส่งเสียไม่ไหว
หอรอก ราคายางตำมากแบบนี้ กคน. เป็นทางเลือกที่ผมชอบ
มาก เพราะมีเวลาให้ทำงาน แถมค่าเทอมถูก ไม่มีค่าใช้จ่าย
ฟุ่มเฟือย ให้สิ้นเปลือง...” (สุภิมล รัตนบุล, สัมภาษณ์,
15 ธันวาคม 2558)

นักศึกษามองว่าการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานเป็นส่วนช่วยให้พวกเขาได้รับการศึกษาที่ดี และไม่ส่งผลกระทบต่อตัวของนักศึกษาและครอบครัวที่จะต้องใช้เงินทุนสูงในการเข้ารับการศึกษ อีกทั้งยังช่วยลดภาระของครอบครัวให้น้อยลงเนื่องจากค่าใช้จ่ายที่ไม่สูง และตัวของนักศึกษาเองยังประกอบอาชีพไปพร้อมกับการศึกษาได้อย่างไม่มีข้อจำกัดใดๆ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ที่เข้ารับการศึกษานั้น มีภาระหน้าที่ประกอบอาชีพของตนเองในครอบครัว

ทำให้เวลาในการเรียนลดน้อยลง ไม่สามารถไปเรียนตามกฎของการศึกษาในระบบที่ต้องเรียน จันทร์-ศุกร์ เมื่อพวกเขาต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อแบ่งเบาภาระในครอบครัวจึงไม่สามารถเข้าเรียนในระบบได้ตามปกติ ทั้งที่เขาเองก็มีความสามารถทางด้านวิชาการที่มีคุณภาพ

“...ตอนก็บเรียนในโรงเรียนที่ ก็บเป็นตัวแทน
 แข่งขันวิชาการทุกๆ ปีเลยแต่ก็บต้องช่วยที่บ้านทำงานไม่
 สามารถไปเรียนจันทร์-ศุกร์ได้ ก็ถูกหักคะแนนการเข้าเรียน
 ผู้ปกครองต้องเข้าประชุม หากขาดต้องโดนตัดคะแนน ทาง
 บ้านไม่สะดวกจึงจำเป็นต้องลาออก และเลือก (กศน.) เพราะ
 ไม่กระทบต่ออาชีพในชีวิตประจำวัน...” (วราพร สุขาเชิล,
 สัมภาษณ์, 5 กุมภาพันธ์ 2559)

จากข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความจำเป็นในการดำเนินชีวิตของนักศึกษาในกลุ่มนี้ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจ ที่ทำให้ครอบครัวไม่สามารถส่งเข้าเรียนในระบบได้และนักศึกษาต้องหารายได้ด้วยตนเอง เพื่อที่จะได้รับการศึกษา นักศึกษากลุ่มนี้จึงไม่สามารถที่จะปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของการศึกษาในระบบที่กำหนดให้เข้าเรียน จันทร์-ศุกร์ และมีค่าใช้จ่ายยาคู ค่าซื้อชุดยูนิฟอร์ม แบบเรียน และอีกหลากหลายประการที่กำหนดขึ้น เมื่อนักศึกษาเข้าเรียนในระบบ จึงเป็นเหตุผลักดันให้นักศึกษาต้องออกจากการศึกษาในระบบที่มากไปด้วยข้อจำกัดในด้านเวลาเข้าเรียน ด้วยกฎระเบียบข้อบังคับของการศึกษาในระบบนานับประการ ส่งผลให้นักศึกษากลุ่มนี้ต้องเลือกรับการศึกษานอกระบบ เพราะการศึกษานอกระบบนั้น มีระบบการเรียนการสอนเพียง 1 วันต่อสัปดาห์ ส่งผลให้นักศึกษาที่มีความจำเป็นสามารถเลือกที่จะเรียนได้โดยไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพและภาระของตนเอง

1.2 ปัญหาส่วนตัว

การเข้ารับการศึกษาในระบบมีกฎข้อบังคับหลากหลายประการที่กำหนดขึ้น เพื่อที่จะจัดระเบียบของนักเรียนที่เข้ารับการศึกษาในระบบให้

เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่เพียงแต่กฎข้อบังคับที่ต้องเข้าเรียน จันทร์-ศุกร์ เท่านั้น ยังมีกฎอีกประการที่ส่งผลให้นักเรียนหลายคนต้องออกจากโรงเรียนในระบบโรงเรียน คือ หากนักเรียนตั้งครุภในขณะเข้ารับการศึกษ ต้องพ้นสภาพจากการเป็นนักเรียน เหตุนี้จึงส่งผลให้นักศึกษาต้องออกจากโรงเรียนในระบบ และมาศึกษาต่อในการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน มีหลักสูตรที่เทียบเคียงกับการศึกษาในระบบและสามารถนำวุฒิการศึกษาไปต่อในระบบที่สูงกว่าได้ เหมือนกับการจบการศึกษาในระบบเช่นกัน

“...หนูต้องตอนเรียนที่ ครูจับได้ก็ไล่ออกเลย เพราะถือว่าผิดกฎระเบียบของทางโรงเรียน หนูไม่มีสิทธิ์ที่จะเรียนต่อในโรงเรียนได้ ทั้งๆ ที่ผลการเรียนดี และไม่เคยโดนหักคะแนนด้านอื่นๆ เลย หนูก็ต้องออกกลางคัน ทั้งๆ ที่ยังไม่จบการศึกษา หยุดเรียนไปอายุก็เกินเข้ารับการศึกษาระบบด้วย เพื่อนเลยแนะนำมาเรียน กศน. เพราะรับนักศึกษาทุกประเภทไม่จำกัด ท้องก็มาเรียนได้นะที่แถมไม่ต้องเรียนทุกวันได้มีเวลาดูแลตัวเองด้วย...” (ศศิธร สีเหลี่ยม, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558)

และเหตุผลส่วนตัวในด้านนี้สืบเนื่องมาจากการศึกษาในระบบ มีการกำหนดกฎเกณฑ์อายุของผู้เข้ารับการศึกษ จึงทำให้นักศึกษาในบางคนที่หยุดเรียนและอายุเกินเกณฑ์ไม่สามารถเข้าเรียนต่อได้ และอีกปัจจัยหนึ่งนักศึกษา มีบุตรและสังคมการศึกษาในระบบนั้นไม่ยอมรับแม้ว่าอายุจะไม่เกินเกณฑ์การศึกษาก็ตาม แต่นักศึกษานั้นไม่กล้าเข้ากลับไปเรียน การศึกษาในระบบมองว่าคนเหล่านี้ทำผิด เกิดการดูถูกก็ยิ่งส่งผลให้ไม่กล้าที่จะกลับไปในระบบโรงเรียน และที่สำคัญการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเปิดกว้างและผู้เรียนรู้สึกว่ามีคนกลุ่มเดียวกับนักศึกษาที่เคยมีบุตรมาก่อนทำให้ไม่รู้สึกลายและกล้าที่จะมาเรียน มีความสุขในการเข้ามาเรียนและตัวของผูเรียนไม่รู้สึกลว่าตนเองผิดแปลกไปจากคนอื่น เพราะในสังคมของการศึกษานอกระบบนั้น มีนักศึกษาที่

ประสบกับปัญหาหลากหลายรูปแบบ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันไม่มีใครมองหรือดูถูกกัน

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า นักศึกษาที่ต้องออกจากการศึกษาในระบบโรงเรียน เพราะความจำเป็นบางประการ สำหรับเหตุผลที่ต้องออกมากลางคัน และตัวของพวกเขานั้นไม่ได้นิ่งเฉยหรือมองว่าการศึกษาไม่สำคัญ นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษาและล้วนแต่มีความต้องการที่จะทำการศึกษาต่อทั้งสิ้น นักศึกษามองว่า การศึกษาสามารถเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ทัดเทียมกับบุคคลอื่นได้ จึงเลือกการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานเป็นทางเลือกให้กับกลุ่มพวกเขา และอีกประการที่ปรากฏให้เห็นจากคำสัมภาษณ์ข้างต้น นั่นคือ นักศึกษาที่เข้ามาเรียนต่างก็มีความรู้ความสามารถ เฉกเช่นเดียวกับกับนักศึกษาในระบบโรงเรียน มีความพยายาม มีความตั้งใจในการที่จะศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา และนักศึกษากลุ่มนี้ยินดีที่จะทำตามกฎระเบียบของการศึกษานอกระบบ เพราะเป็นกฎระเบียบเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยแต่ก็ยังเอื้ออำนวยให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง กฎระเบียบเหล่านี้จึงไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของพวกเขา อย่างไรก็ตามแม้ว่ามีหลากหลายสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถเรียนต่อในระบบโรงเรียนได้ แต่การเข้ามาเรียนการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานพวกเขาทุกคนต่างล้วนมีจุดหมายเดียวกัน คือ เพื่อให้ตนเองมีวิชาความรู้อันเป็นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาตนเองและสังคมต่อไป

2. ภาพลักษณ์ของนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานที่ถูกสังคมมอบความหมายให้

ในมุมมองของสังคมต่อนักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน ผ่านคำนิยามที่สังคมไทยนั้นมักจะมีคำนิยามที่เชื่อสืบมาเป็นเวลาช้านานว่า นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษานอกระบบนั้น ล้วนแต่เป็นคนที่ทำตัวผิดกฎระเบียบโรงเรียน จึงโดนไล่ออก ต่างเป็นบุคคลที่ผิดพลาดในชีวิตหรือด้อยความสามารถทางการศึกษาทางด้านวิชาการ จึงไม่สามารถที่จะเรียนต่อภายในระบบโรงเรียนได้ สังคมให้ความหมายกับนักศึกษาเหล่านี้ผ่านสิ่งที่สังคมสร้างขึ้นมาช้านาน โดยไม่มีคน

กลุ่มใดมองหาความจริงภายใต้ตัวตนของนักเรียนนอกระบบแต่อย่างไร สิ่งที่สังคมมองว่านักเรียนที่เข้ารับการศึกษานอกระบบเป็นบุคคลที่ด้อยการพัฒนาทางการศึกษาว่าในระบบ ไม่มีความรู้ความสามารถที่เทียบเท่ากับนักเรียนในระบบ และนั่นเป็นเพียงความจริงที่ถูกสร้างขึ้น แต่สังคมก็ยึดถือความจริงนี้มาช้านานโดยไม่มีผู้ใดมาเปลี่ยนแปลงความจริงชุดนี้ จนกลายเป็นความจริงผู้ที่ได้รับอำนาจมากกว่าก็นำอำนาจนั้นมากดทับผู้ที่ด้อยอำนาจกว่าเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง เปรียบเหมือนการใช้อำนาจโดยการแฝงไม่ได้ใช้อำนาจกดขี่กดทับกันโดยตรงเพื่อให้อีกฝ่ายด้อยคุณค่า แต่กลับใช้อำนาจโดยทางอ้อมเพื่อให้ตนเองมีคุณค่ามากกว่าและมีอำนาจเหนือกว่าอีกฝ่าย

“...พวกเราทุกคนต่างก็ถูกมองว่าเกเร เป็นเด็กที่ไม่เอาไหนเพราะถูกไล่ออกมาจากในโรงเรียน คนข้างๆ บ้านมีลูกเรียนโรงเรียนในตัวอำเภอก็ชอบมาพูดเปรียบเทียบกับลูกของเขาว่าต่อไปลูกเขาจะต้องสอบได้มหาวิทยาลัยที่ดี แต่เราเองเรียน กคน. คงไม่มีทางที่จะมีความรู้เพียงพอที่จะไปสอบเข้าหรอก...” (สุกิมล รัตนบุล, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558)

“...เมื่อ 3 เดือนที่ผ่านมาเพื่อนของฟ้าได้ไปสมัครงาน อบต. ประจำหมู่บ้านคนสมัคร 2 คน เขาจับคู่ผม 6 เขาเลือกอีกคนหนึ่ง ซึ่งจบจากการศึกษาในระบบและไม่เลือกเพื่อนของฟ้า ทั้งๆ ที่ประสบการณ์การลงพื้นที่เพื่อนของฟ้าก็มีมากกว่าด้วย ไม่มีแม้แต่ข้อสอบให้วัดระดับความรู้ มีเพียงคูทรานสคริปต์เพียงอย่างเดียว ว่าจบมาจากที่ไหนอย่างไรเขาก็วัดเลยว่าเพื่อนของฟ้ามีความสามารถน้อยกว่าจึงไม่รับเพื่อนของฟ้า...” (พัลลวี นามสมมุติ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558)

จากบทสัมภาษณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นในภาพรวมที่ว่าสังคมยังไม่เปิดกว้างและยังคงยึดติดกับการตีความตามความหมายเดิมที่ติดตัวพวกเขา

เป็นเวลานาน สิ่งที่สังคมมอบให้พวกเขาเหล่านั้น คือ การมองว่านักศึกษาในกลุ่มนี้ ไม่ได้มีคุณค่าหรือมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับการศึกษาในระบบแต่อย่างใด สังคมยังให้การแบ่งแยกนักศึกษาเหล่านี้ว่าอยู่ในกลุ่มนักเรียนที่ความสามารถน้อยกว่าปกติ เกิดการเบียดขับออกจากสังคม และวางตัวไม่เสมอภาคกับพวกเขา ไม่ว่าจะ เป็นสิทธิในการเข้าทำงานหรือการให้โอกาสในด้านอื่นๆ สังคมพยายามใช้อำนาจในการเบียดขับพวกเขาออกไปให้มีที่ยืนที่ไม่เท่าเทียมกับนักเรียนกลุ่มอื่นในสังคม

3. การนิยามความหมายของนักศึกษานอกระบบขั้นพื้นฐาน

ท่ามกลางสิ่งที่สังคมได้มอบความหมายให้กับนักศึกษาผ่านค่านิยมและทัศนคติที่สังคมเป็นผู้สร้างความหมายให้กับกลุ่มคนเหล่านี้มาตลอดนั้น เมื่อเขาเองได้รับรู้ว่าสังคมไม่ยกย่องและดูถูกความเป็นนักศึกษานอกระบบ และใช้อำนาจความจริงเหล่านั้นมาเบียดขับพวกเขาออกจากสังคมพื้นที่ที่พวกเขาจะมีสิทธิที่จะเข้าไปได้ พวกเขาจึงพยายามที่จะต่อสู้ต่อรองกับความหมายในด้านลบที่สังคมตีตราให้ โดยการเปิดเผยบางแง่มุมที่สังคมมีอาจรับรู้หรือเข้าใจมาก่อน พวกเขาพยายามที่จะประกาศต่อสังคมว่า การศึกษานอกระบบนั้นเปรียบเสมือนทางเลือกหนึ่งให้กับผู้ที่พลาดโอกาสและต้องการที่จะศึกษาต่อ เป็นเหมือนใบเบิกทางให้กับพวกเขาเหล่านั้นได้ก้าวไปตามความฝันที่เคยสร้างไว้ แต่อาจจะไม่สามารถที่จะรับการศึกษาในโรงเรียนได้ และพวกเขาเองยังชี้ให้เห็นอีกว่าบุคคลที่จบการศึกษานอกโรงเรียนนั้นก็มีความรู้ความสามารถเทียบเท่ากับการศึกษาในระบบ บุคคลเหล่านี้เมื่อจบไปได้ไปประกอบอาชีพที่ดีมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี ไม่ได้แตกต่างไปจากนักเรียนในระบบแต่อย่างใด ไม่ว่าจะไปเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัย ไปสอบเป็นพนักงานของรัฐหรือสมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้าน กำนัน หรือไปเป็น อบต. ของหมู่บ้าน อีกทั้งบุคคลเหล่านี้ยังมีสำนึกรักบ้านเกิดในระดับที่สูง เพราะพวกเขาเองอยู่ในพื้นมาตลอดไม่ได้ออกนอกพื้นที่ไปศึกษาที่อื่น ทำให้ในหลายบุคคลที่จบไปก็ไปพัฒนาหมู่บ้านตำบลของตนเองให้มีการพัฒนา

ยิ่งขึ้น ตอบโจทย์การพัฒนาในปัจจุบันที่เน้นคนให้กลับมาพัฒนาบ้านเกิดไม่ออกไปหางานไกลจากบ้านเกิดของตนเอง

3.1 นักศึกษานิยามตนเองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยนั้นเป็นอีกทางหนึ่งที่เป็นพื้นที่ให้นักศึกษาได้แสดงความรู้ความสามารถให้สังคมได้รับรู้ การเข้ามหาวิทยาลัยนั้นจึงถือเป็นพื้นที่ที่สำคัญ ที่ทำให้นักศึกษาการศึกษานอกระบบได้แสดงความรู้ความสามารถของตนเอง ปลดปล่อยสภาพภายในตนเอง ว่าตนเองนั้นมีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เสมือนกับนักเรียนในระบบโรงเรียน ทำให้สังคมได้เห็นศักยภาพภายในตัวตนของพวกเขา โดยใช้การสอบเข้ามหาวิทยาลัยเป็นจุดแสดงความสามารถให้กับสังคมได้รับรู้

“...ในปีที่ผ่านมา มีรุ่นพี่หลายๆ คนเลยคะที่เขาเข้าไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ตามความชอบหรือความถนัดของตัวเอง บ้างก็สอบตรง บางส่วนก็เอ็นทรานแบบนักเรียนในระบบเลยคะ เพราะตอนนี้การศึกษานอกโรงเรียนนั้นมีการสอบ o-net แบบในระบบด้วยคะ รุ่นพี่บอกว่าพวกเขาก็ต้องอ่านหนังสือเพื่อที่จะทำคะแนนสอบให้ได้ดี เพื่อนำไปเข้ามหาลัยที่เขาต้องการคะ...” (สุจิตรา ชูแก้ว, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558)

การสอบเข้ามหาวิทยาลัยนั้น เป็นเรื่องที่ทำทลายความสามารถของนักศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยในเรื่องความพร้อมของเวลาที่มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบไม่ได้มีเวลาเท่ากับกลุ่มนักเรียนในระบบ นักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานจึงพยายามที่จะหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อไร้พรมแดน ทางอินเทอร์เน็ตที่มีเนื้อหามากมายให้ค้นคว้า พยายามฝึกฝนตนเองให้มีความรู้เพียงพอที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ เพื่อพิสูจน์ความสามารถของตนเอง และเพื่อให้สังคมได้รับรู้

ถึงความสามารถของพวกเขา อีกประการหนึ่งทางศูนย์การศึกษานอกระบบฯ ได้มีการจัดรายวิชาเสริมให้กับนักศึกษาระดับมัธยมปลายที่กำลังจะจบการศึกษา เป็นรายวิชาที่ได้เชิญอาจารย์พิเศษมาตัวในการสอบ o-net ซึ่งเป็นคะแนนสำคัญในการใช้สอบเข้ามหาวิทยาลัย เป็นส่วนช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้เพิ่มเติม และส่งผลให้นักศึกษาสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ในแต่ละปี การศึกษามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น กลุ่มนักศึกษาที่มีทุนทรัพย์เพียงพอจากครอบครัวหรือจากการหารายได้ด้วยตนเองก็ได้ลงเรียนในโรงเรียนกวดวิชาเพื่อได้รับความรู้ที่เท่าเทียมกับนักเรียนในระบบ

“...หนูเก็บตั้งค์จากการทำงานไปลงเรียนพิเศษในที่ที่นักเรียนในระบบเรียนกันค่ะที่ หนูคิดว่าเป็นวิธีที่สามารถทำให้หนูได้รับความรู้เท่ากับพวกเขาเพราะได้รับความรู้จากที่เดียวกันเมื่อก่อนตอนเรียนในระบบนั้นไม่มีโอกาสได้เรียนพิเศษหรอกค่ะเพราะจนเมื่อมาเรียน กศน. หาเงินเองได้ก็เลยมีตั้งไปเรียนเพื่อที่จะได้รับความรู้ไปแข่งขันกับนักเรียนในระบบได้เพราะหนูเชื่อว่าสมองหนูกับเค้าเราก็เท่ากัน...”
(ธิดา นามสมมุติ, สัมภาษณ์, 7 ธันวาคม 2558)

จากข้อความข้างต้นนั้นแสดงให้เห็นถึงว่านักศึกษานอกระบบ พยายามที่จะนิยามตนเองให้สังคมได้รับรู้ตัวตนของพวกเขาเองนั้นก็มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการไม่ได้น้อยกว่านักเรียนที่เรียนในระบบ พวกเขาแสดงความสามารถให้สังคมได้รับรู้ว่าในขณะนี้ศึกษานอกระบบก็สามารถที่สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับนักเรียนในระบบมีความสามารถเทียบพร้อมที่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ โดยความพยายามของพวกเขาและความสามารถของพวกเขา แม้ว่าพวกเขาจะเรียนการศึกษานอกระบบก็ตาม แต่มิได้ทำให้พวกเขานั้นมีความรู้ที่แตกต่างกับนักเรียนในระบบโรงเรียนแต่อย่างใดเลย นั่นคือสิ่งที่พวกเขาพยายามแสดงออกและถ่ายทอดให้เห็นถึงความสามารถของพวกเขาที่แท้จริง

3.2 นิยามตนเองว่าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีศักยภาพในตนเอง

นักศึกษาพยายามแสดงออกให้สังคมได้รับรู้ว่า พวกเขาเองมีความสามารถและศักยภาพภายในตนเอง แม้ว่าเวลาในการเข้าเรียนของพวกเขาจะน้อยกว่า นักเรียนในระบบแต่นั้นไม่เป็นผลให้ลดความสามารถภายในตัวของเขาแต่อย่างใด กลับกลายเป็นสิ่งเหล่าเอื้ออำนวยต่อการศึกษาค้นคว้าที่นักเรียนในระบบไม่สามารถที่จะทำได้และไม่เพียงแต่เท่านั้นผลงานทางด้านวิชาการของนักศึกษาอนุรักษนิยมชั้นพื้นฐานก็ยังได้ถูกให้ความสำคัญเพิ่มมากขึ้น นักศึกษาได้มีการประกวดผลงานทางด้านวิชาการระดับจังหวัด และได้เข้าร่วมงานวิชาการร่วมกับนักเรียนในระบบโรงเรียน อีกทั้งในทุกภาคเรียนนักศึกษาได้มีการจัดประกวดโครงการ และได้รับรางวัลโครงการดีเด่น อาทิ รางวัลชนะเลิศการประกวดโครงการระดับอำเภอ ในโครงการเรื่องการทำผ้ามัดย้อม และโครงการทำวิชาชีพเพิ่มเติมในการสร้างเสริมอาชีพการทำขนมพื้นบ้าน ผลงานของนักศึกษาได้รับการยอมรับจากบุคคลทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในรายวิชาที่เพิ่มเติมจากความรู้ทางด้านวิชาการ คือ รายวิชาความรู้เบื้องต้นในประกอบชีพ นักศึกษาได้เรียนรู้การประกอบอาชีพ และสามารถนำไปถ่ายทอดให้คนในชุมชนได้มีทักษะในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประโยชน์ นั้นแสดงให้เห็นศักยภาพของนักศึกษาอนุรักษนิยมชั้นพื้นฐานที่ไม่ได้ด้อยความสามารถว่าแต่อย่างใดดังคำกล่าว

“...การที่พวกเราไม่ได้เรียนในห้องครบ 5 วันวันละ 8 ชม.นั้นนอกจากจะเอื้ออำนวยต่อการทำงานในชีวิตประจำวันแล้ว พวกเรายังมีเวลาค้นคว้าหาความรู้นอกห้องได้มากยิ่งขึ้นด้วย เทคโนโลยีก็เข้าถึงทุกๆ ที่แล้ว ที่มีอะไรก็ค้นคว้าได้ง่าย การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่ดีกว่าในห้องสี่เหลี่ยมเสียอีก...” (สุรศักดิ์ ยิ่งเจริญ, สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2558)

คำกล่าวของนักศึกษาทำให้รู้ได้ว่า การเรียนรู้ไม่เป็นเพียงแต่การเรียนรู้ภายในห้องเรียนมีกระดานสี่เหลี่ยมหน้าห้องเป็นเครื่องถ่ายทอดหรือหนังสือที่ทางโรงเรียนให้มา เพื่อเป็นคู่มือในการศึกษาในแต่ละathom เป็นเครื่องกำหนดความรู้ว่า ในแต่ละชั้นปีนักเรียนต้องเรียนเนื้อหาเพียงใด และคุณครูเป็นผู้ที่ต้องถูกเสมอในการให้ความรู้ แต่เขาได้ถ่ายทอดให้รู้ว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นสิ่งที่สำคัญ สามารถเพิ่มพูนประสบการณ์ตรงและความรู้ต่างๆ ที่อาจจะไม่สามารถได้รับจากในห้องเรียน หรือกล่าวว่่านักเรียนในระบบไม่มีทางที่จะได้รับความรู้ประสบการณ์ต่างๆ เหล่านี้ได้เท่ากับพวกเขาเพราะการศึกษานอกระบบโรงเรียนเปิดกว้างทางการเรียนรู้ให้กับพวกเขาเป็นอย่างดี การศึกษานอกระบบฝึกฝนให้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติจริง ซึ่งจะมีวิชาเรียนที่เป็นวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้จริงในตำบลหรือหมู่บ้านของตนเอง นักเรียนบางคนก็มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นพื้นฐานอยู่แล้วเพราะส่วนใหญ่ศึกษานอกระบบจะประกอบอาชีพไปพร้อมๆ กับการเรียน เหตุนี้ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถจริงไม่เพียงแต่อ่านในตำราและสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในห้องเรียน พวกเขาพยายามเสนอให้เห็นในอีกมิติหนึ่งว่า แท้ที่จริงแล้วการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้นเป็นทางเลือกที่ดีและสามารถสร้างคนให้มีศักยภาพไม่ได้ต่างไปจากการศึกษาในระบบ แต่เพียงเพราะสังคมยังยึดติดกับความหมายแบบเดิมที่ถูกสร้างขึ้นมาให้พวกเขาขึ้นต่อกันกว่า เพื่อที่จะมีอำนาจกดทับพวกเขาเท่านั้นเอง

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

สรุปผล

การศึกษาการนิยามความหมายของนักศึกษาการศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนพยายามที่จะแสดงความสามารถและศักยภาพในกลุ่มของตนเองเพื่อที่จะนิยามความหมายใหม่ให้กับตนเอง เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงตัวตนที่แท้จริงของพวกเขา และได้รับค่านิยมใหม่ว่าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถและเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศเช่นกัน

1. นักศึกษานิยามตนเองว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถโดยการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

นักศึกษาอนุกระบบชั้นพื้นฐานแสดงศักยภาพภายในตนเองให้สังคมได้เห็น ว่า กลุ่มของพวกเขาที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพในด้านวิชาการ เช่นกัน โดยชี้ให้เห็นว่าหลายปีที่ผ่านมา มีรุ่นพี่สอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐได้ จำนวนหนึ่ง หรือสามารถนำความรู้ทางด้านการประกอบอาชีพไปต่อยอดในระดับ ปวส. ที่สามารถให้ความรู้ทางด้านการประกอบอาชีพได้โดยตรงและจบออกมา ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัวได้อย่างสำเร็จ และในตัวของพวกเขาเองนั้นก็ ได้พยายามค้นคว้าหาความรู้และฝึกทำข้อสอบเพื่อที่จะสอบเข้ามหาวิทยาลัยตาม ความตั้งใจของตนเอง และเดินตามรอยรุ่นพี่ที่ประสบความสำเร็จ ไว้เป็นแบบอย่าง ที่ดีเช่นกัน ตัวพวกเขาเองมีแนวคิดว่าหากพวกเขาสร้างชื่อเสียงและสร้าง แบบอย่างที่ดีไว้ให้กับศูนย์การเรียนการศึกษานอกระบบฯ แห่งนั้นนอกจากจะ เป็นแบบอย่างให้นักศึกษารุ่นต่อไป ได้ตระหนักในการที่จะศึกษาต่อแล้วนั้น อีกประการหนึ่งก็เพื่อเปิดเผยให้สังคมได้รับรู้ว่า การศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐาน สร้างคนให้มีศักยภาพและความสามารถเช่นกัน ไม่ได้เป็นสถานที่รองรับผู้ที่ด้อย ความสามารถเหมือนที่แล้มา นักศึกษาให้ความสำคัญกับการเรียนต่อใน ระดับอุดมศึกษา เนื่องจากนักศึกษามองว่าหากตนเองสามารถสอบเข้า ระดับอุดมศึกษาได้นั้น เท่ากับว่าความรู้ความสามารถของนักศึกษาการศึกษา นอกระบบก็ทัดเทียมกับนักศึกษาในระบบทั่วไป อีกทั้งตัวพวกเขายังได้รับวิชา ความรู้ในด้านการประกอบอาชีพที่นอกเหนือกว่านักศึกษาในระบบอีกด้วย นักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานพยายามแสดงให้เห็นว่า พวกเขาเองมีความรู้ ความชำนาญในด้านการประกอบวิชาชีพ เพราะในขณะที่เข้ารับการศึกษา พวกเขาได้ประกอบอาชีพไปพร้อมๆ กัน ส่งผลให้เขามีประสบการณ์โดยตรง เท่ากับ ว่านอกจากจะได้ความรู้ทางด้านวิชาการแล้ว ในการประกอบวิชาชีพพวกเขาเอง ก็มีความชำนาญเช่นกัน ซึ่งเขากลับมองอีกมุมหนึ่งว่า นั่นคือใบเบิกทางให้พวกเขา มีงานทำที่เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้พร้อมไปกับการเรียน

2. นิยามตนเองว่าเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีศักยภาพในตนเอง

นักศึกษาพยายามที่จะแสดงศักยภาพให้สังคมได้รับรู้ผ่านเวทีต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้กับนักศึกษาในกลุ่มนี้ ตัวพวกเขาได้ชี้ให้เห็นว่าเราได้สร้างผลงานทางด้านวิชาการ การประกวดโครงงาน และเข้าร่วมการจัดอบรมทางด้านวิชาการ และแสดงความสามารถโดยการจัดทำผลงานของตนเองและได้รับรางวัลเป็นเครื่องหมายแสดงให้เห็นถึงความสามารถของนักศึกษา ที่มีทั้งความสามารถทางด้านวิชาการ ไม่ด้อยไปกว่านักเรียนในระบบ กลุ่มนักศึกษาพยายามที่จะใช้ความสามารถภายในตัวของพวกเขาแสดงออกให้สังคมได้รับรู้ เขาพยายามที่จะนำความรู้ความสามารถไปเผยแพร่ให้สังคมได้เห็นในความสามารถในตัวพวกเขา พยายามสร้างสรรค์ผลงานที่ได้ออกมาสู่สังคมและพัฒนาความสามารถของตนเอง โดยไม่หยุดนิ่งและที่สำคัญพวกเขาได้นำความรู้ความสามารถนั้นไปใช้พัฒนาหมู่บ้านของตนเองให้ได้รับประโยชน์อีกด้วยเช่นกัน

อภิปรายผล

ถึงแม้ว่าสังคมจะสร้างความหมายให้กับกลุ่มนักศึกษา มาเป็นเวลาช้านานด้วยองค์ประกอบหลากหลายอย่างที่ทำให้สังคมมองภาพและนิยามความหมายให้พวกเขา และในอดีตนักศึกษายอมรับกับความหมายที่สังคมสร้างขึ้นให้กับตัวเอง จึงถูกกดทับให้อยู่ภายใต้อำนาจไม่มีสิทธิเท่าเทียมกับนักศึกษาในระบบในเรื่องต่างๆ ที่นักศึกษาควรจะได้รับและในด้านสิทธิความเป็นมนุษย์ แต่ในปัจจุบันนี้นักศึกษานอกระบบได้นิยามความหมายของตนเองขึ้นมาใหม่เพื่อให้สังคมได้รับรู้ โดยวิธีการที่ตัวของนักศึกษาได้พัฒนาตนเอง เพื่อที่จะสามารถเทียบเท่ากับนักเรียนในระบบนำการศึกษาที่มีเหมือนกันนั้นผลกดันในการสร้างความหมายใหม่ให้กับตนเอง นักศึกษานอกระบบเองผู้ซึ่งอยู่ภายใต้ค่านิยมของสังคมได้วาทกรรมหลักที่กดทับมาเป็นเวลาช้านาน พยายามขัดขึ้นต่อสู้โดยกระบวนการต่างๆ ที่เปิดเผยตัวตนของตนเอง เพื่อช่วงชิงความหมายและให้หลุดพ้นจากการถูกกดทับเหล่านั้น การกดทับเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยอำนาจของวาทกรรมที่ (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2555) ได้อธิบายว่า วาทกรรมแปลมา

จาก discourse ซึ่งเป็นของมิเชล ฟูโกต์ ที่พยายามโยงเรื่องสำคัญ 2 เรื่องเข้าด้วยกัน นั่นคือ ความรู้ อำนาจและความจริง กล่าวโดยรวมๆ ได้ว่าวาทกรรมเป็นการสร้างความรู้ การผลิตความรู้ หรือการนิยามความรู้บางอย่างขึ้นมา เพื่อให้มีอำนาจในการกำหนดความจริง ที่มาของแนวคิดเรื่อง วาทกรรมในงานของฟูโกต์ เกิดจากความพยายามที่จะอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งฟูโกต์มองว่าการสร้างหลักเหตุผลต่างๆ นานาขึ้นนั้น แท้จริงแล้วมีลักษณะของการครอบงำความคิด เพราะความคิดเหล่านี้มาควบคุมตัวเรา และแนวทางปฏิบัติของเรา กล่าวได้ว่าวาทกรรมนั้นเป็นชุดความจริงบางอย่าง ที่มีผู้ถูกสร้างขึ้นผ่านความรู้ ความจริง และอำนาจ หากเรามองเหตุการณ์หรือความจริงต่างๆ ที่เกิดขึ้น นำเอาวาทกรรมเข้ามาวิเคราะห์ก็จะเห็นได้ว่าความจริงที่เกิดขึ้นนั้น มาจากการก่อรูปของวาทกรรมทั้งสิ้น ที่มีผู้มีอำนาจได้สรรสร้างขึ้นมาเพื่อผลประโยชน์บางอย่าง ต่อตนเองหรือกลุ่มบุคคล หากเราไม่ได้ทำการศึกษาเรื่องวาทกรรมให้เห็นความจริงที่ประจักษ์ก็คงมีหลากหลายความเชื่อที่เรายึดถือและปฏิบัติโดยไม่มีข้อกังขาใดๆ ทั้งที่ความจริงเหล่านั้นมิได้ส่งผลดีกับบุคคลในบางกลุ่ม และเมื่อกลุ่มคนเหล่านั้นไม่รับเอาความหมายผ่านกระบวนการทางวาทกรรมที่สังคมสร้างขึ้นจึงนิยามความหมายของตนเองขึ้นมาใหม่ เพื่อให้สังคมได้เข้าใจความหมายภายใต้ตัวตนอย่างที่นักศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานได้นิยามความหมายของตน

โดยการหยิบยกด้านดีหรือข้อดีที่เหนือกว่าของการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อเปิดเผยตัวตนของเขา แสดงอัตลักษณ์และจุดยืนที่มาจากภายในตัวตนของเขาอย่างแท้จริง ให้สังคมได้เปลี่ยนความคิดมุมมองใหม่และให้สังคมได้มอบความหมายใหม่ให้กับนักศึกษากลุ่มนี้ โดยนิยามความหมายของนักศึกษา กลุ่มนี้สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การต่อรองความหมายของนักร้องหญิงกลางคืนของ นवलปราง อรุณจิต (2556) กล่าวว่า นักร้องหญิงก็เช่นเดียวกันที่ต่างก็ตกอยู่ในค่านิยมบางประการของสังคมค่านิยมที่สังคมไทยมองว่า หากเป็นผู้หญิงแล้วต้องทำงานกลางคืนก็จะกลายเป็นคนที่ไม่ดี ไม่ถูกต้องตามจารีต

ประเพณี ตีความผู้หญิงเหล่านั้นในเชิงลบและกดทับกดขี่พวกเขาด้วยการที่มองว่า เขาต้องกว่าจึงกดทับต่างๆ นานา และการกดทับดังกล่าวนี้ภายใต้วาทกรรม ที่สังคมมอบให้ ทำให้ผู้หญิงต้องลุกขึ้นพลิกมุมมองของสังคมและนักร้อง หญิงได้นำเสนอด้านดีของกลุ่มนักร้องว่า การดำเนินชีวิตของพวกเขาเป็น อย่างไรและเปิดเผยตัวตนของพวกเขาว่าแท้จริงแล้วตัวตนของพวกเขาเป็น อย่างไรมีความรู้ความสามารถเช่นกัน ไม่ได้ด้อยคุณค่าเหมือนกับที่สังคมมอบ ความหมายให้ พวกเขาพยายามที่จะตอบโต้ต่อรองโดยนำปัจจัยต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นบริบทของพื้นที่ เวลา ความเป็นหญิงที่ในสังคมยังมารู้ ซึ่งนั่นถ่ายทอด ทักษะคติมุมมองใหม่ให้สังคมได้รับรู้สิ่งต่างๆ เหล่านั้นล้วนออกมาจากตัวตนของ เขาเช่นเดียวกับที่นักศึกษาได้ถ่ายทอดด้านดีต่างๆ ออกมาให้สังคมได้รับรู้ผ่าน ตัวตนของพวกเขา และการนิยามความหมายใหม่ก็เกิดขึ้นมาจากการสร้าง ความหมายใหม่ที่มองจากคุณค่าภายในตัวตนของเขาขึ้นมา เพื่อปกคลุม ความหมายเดิมที่กดทับตัวเขามาเป็นเวลาช้านานเพื่อให้ผู้หญิงได้มีคุณค่า และศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับกลุ่มบุคคลอื่นๆ ในสังคม

จากบทความดังกล่าวสามารถชี้ให้เห็นภาพชัดว่า สังคมได้มอง การศึกษานอกระบบขึ้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ที่คนด้อยความสามารถทางการศึกษา หรือพื้นที่ที่คนมีปัญหาได้ก้าวเข้าไปเรียน เป็นที่รวมตัวของคนที่พลาดโอกาส และไม่มีความสามารถพอที่จะเข้าเรียนในระบบได้ แบ่งแยกพวกเขาออกจาก นักเรียนในระบบมองว่าพวกเขานั้นด้อยคุณค่า มีความสามารถทางด้านวิชาการ น้อยกว่า ไม่เทียบเท่ากับการศึกษาในระบบ แต่ในทางกลับกันผู้ที่เข้าไปรับ การศึกษานอกระบบนั้นกลับมองว่าการศึกษานอกระบบ เปิดโอกาสให้พวกเขา ได้พัฒนาศักยภาพความสามารถของพวกเขาให้พัฒนายิ่งขึ้น พร้อมทั้งให้โอกาส คนที่พลาดโอกาสในการเรียนในระบบที่อาจจะมีผลทำให้พวกเขาได้พัฒนา ส่งผลให้เขาไม่สามารถทำการศึกษาภายในระบบได้และยังเพิ่มพูนโลกทัศน์ใหม่ ให้พวกเขาได้มีวิชาความรู้ติดตัวไปประกอบอาชีพหรือใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ หรือมีความสามารถมากหรือน้อยอย่างไรก็สามารถเข้า

เรียนในการศึกษานอกระบบได้ทั้งสิ้น นั่นก็ชี้ให้เห็นว่าการศึกษานอกระบบเปิดโอกาสให้กับคนทุกๆ ชั้นชั้นได้เข้ามามีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกันหมดทั้งสิ้น และในการสร้างความหมายไม่ว่าจะเป็นที่สังคมได้ให้ความหมายหรือที่ตัวนักศึกษาเองได้มอบความหมายให้กับตนเอง การนิยามความหมายเช่นนี้จึงไม่มีที่สิ้นสุดและนั่นก็แสดงให้เห็นว่าชุดความจริงทั้ง 2 ชุดดังกล่าวนั้นล้วนต่างก็เป็นวาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นมามีทั้งสิ้นและไม่มีใครถูกหรือผิดขึ้นอยู่กับว่าใครจะเลือกใช้วาทกรรมชุดใดและขึ้นอยู่กับว่าในห้วงเวลานั้นความจริงชุดใดมีอำนาจมากกว่ากัน หากความจริงใดมีอำนาจมากกว่าก็เท่ากับว่าได้กดทับเบียดขับความจริงอีกชุดหนึ่งให้ด้อยคุณค่ามากกว่าเช่นกันและเมื่อกดทับจนความจริงอีกชุดหนึ่งอยู่ภายใต้อำนาจแล้วนั้น ก็จะทำให้สังคมเชื่อว่าที่ที่ปรากฏขึ้นนั้นคือหลักความจริงที่ถูกต้องเที่ยงแท้ปราศจากข้อกังขาใด ที่สังคมอาจจะไม่ทราบว่าเป็นเพียงความจริงที่ถูกสร้างขึ้นเพียงเท่านั้น การนิยามความหมายของนักศึกษานอกระบบ จึงเป็นการสร้างตัวตนขึ้นมาเพื่อต่อสู้เบียดขับว่าด้วยวาทกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนนั่นเอง หากแต่ในอนาคตวาทกรรมชุดนี้ถูกเผยแพร่และกลับมีอำนาจมากกว่าวาทกรรมอีกชุดหนึ่ง การศึกษานอกระบบชั้นพื้นฐานอาจจะมีอำนาจและมีคุณค่ามากกว่าการศึกษาในระบบก็เป็นได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- จันทิมา ปัทมธรรม. (2550). **วิเคราะห์การสร้างวาทกรรมความงามของโฆษณาผลิตภัณฑ์บำรุงผิว**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2554). **วาทกรรมการพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร: วิชาษา.
- นวลปราง อรุณจิต. (2556). **การต่อรองความหมายของนักร้องหญิงกลางคืน**. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชามนุษย์และพัฒนาสังคม คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พจณี เทียมศักดิ์. (2543). **ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน**. วิทยานิพนธ์ กศ.ด (พัฒนศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิชชุดา หุ่นวิไล. (2532). **หนังสือการศึกษานอกระบบ**. กรุงเทพมหานคร: บารมีการพิมพ์.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2555). **คิดอย่างมิเชล ฟูโกต์ คิดอย่างวิพากษ์ จากวาทกรรมของอัตบุคคลถึงจุดเปลี่ยนของอัตตา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัมภาษณ์

- สุนี วิชัย. 7 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- ดาราวรรณ ศรีใส. 7 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- พชรา ทับทิมทอง. 7 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- ศศิธร สี่เหลี่ยม. 15 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- พัลลวี นามสมมุติ. 15 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- สุจิตรา ชูแก้ว. 15 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- สุกิมล รัตนบูล. 15 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- สุรศักดิ์ ยิ่งเจริญ. 15 ธันวาคม 2558. สัมภาษณ์.
- อภิกร แยมรัตน์. 27 มกราคม 2559. สัมภาษณ์.
- เขี้ยว ปานทอง. 27 มกราคม 2559. สัมภาษณ์.
- วีระพงศ์ ราชนุ้ย. 31 มกราคม 2559. สัมภาษณ์.
- ศรารุช เพ็งทอง. 31 มกราคม 2559. สัมภาษณ์.
- วราพร สุขาเขิล. 5 กุมภาพันธ์ 2559. สัมภาษณ์.

